

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Asia: HE 245/2020 vp / Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Pyydettyinä lausuntona esitän kunnioittavasti seuraavan.

Hallituksen esitys laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta muodostaa tärkeän kokonaisuuden, joka tukee ihmisten terveyden turvaamisen lisäksi myös yhteiskunnan toimivuutta koronaviruspandemiassa.

Ehdotetussa 58 c §:ssä säädetään toimenpiteistä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi. Säännöksen soveltamisalan piiriin kuuluisivat myös varhaiskasvatuksen järjestäjät sekä opetuksen ja koulutuksen järjestäjät, joiden tulisi noudattaa säännöksen velvoitteita varhaiskasvatuksen, opetuksen, tutkimuksen ja muun toimintansa järjestämisessä.

Akatemia haluaa painottaa sitä, että terveyden ja yhteiskunnan toimivuuden kannalta on tarpeellista seurata ja tutkia näiden toimenpiteiden monimuotoista vaikuttavuutta. Epidemian mahdollisesti pitkittyessä olisi tärkeää huomioida myös tavat, joilla voidaan tukea turvallisen ja tehokkaan tutkimustyön toteuttaminen.

On arvokasta ja tärkeää, että valtioneuvoston hybridistrategia ja hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta perustuu jatkuvaan seurantaan ja tutkimustiedon hyödyntämiseen. Kuten esityksessä todetaan, tutkimustietoa koronaviruksesta, epidemian etenemisestä ja rajoitustoimien vaikutuksista kertyy koko ajan lisää.

Akatemia haluaakin kiinnittää huomiota siihen, että ilman aiemmin tehtyjä panostuksia tutkimukseen ja tutkimusympäristöjen kehittämiseen Suomessa ei olisi nyt käytettävissä riittävää tieteellistä osaamista ja tieteen ja tutkimuksen tukea kansallisen ja kansainvälisen päätöksenteon ja toiminnan tukena. Koronapandemian esille nostamiin kysymysten ratkaisujen tunnistamiseen ja vaikutusten arviointiin on tarvittu hyvin nopeasti tutkittua tietoa.

SUOMEN AKATEMIA

Kolmannessa lisätalousarviossa (2020) myönnetyllä rahoituksella toteutetun hyvin nopean erityishaun pohjalta Akatemia rahoitti korkeatasoisia hankkeita, joissa oli jo hakuhetkellä käynnissä SARS-CoV-2-rokote- ja lääkekehitystutkimusta tai koronavirusrokotteiden ja -lääkkeiden tehon, turvallisuuden ja vaikuttavuuden tutkimusta. Näin voitiin nopeasti suunnata rahoitusta laadukkaaseen työhön, jolla oli jo nähtävissä vaikuttavuutta koronaepidemian kannalta.

Lisäksi Akatemia suuntasi lisärahoitusta COVID-19-epidemian erityisrahoitukseen, jonka tavoitteena oli uudelleensuunnata nopeasti jo käynnissä olevien tutkimushankkeiden työtä koronaepidemian vaikutusten ymmärtämiseen ja lieventämiseen. Terveysteen ja sen turvaamiseen liittyvien tutkimusteemojen lisäksi haussa rahoitettiin myös mm. opettajien stressiin ja etäopetukseen sekä epidemiaan liittyviin lasten ja nuorten psyykkisiin oireisiin ja palvelujen käyttöön liittyvää tutkimusta.

Akatemian kahdella erityishaulla tuettiin siten jo käynnissä olevaa, kansainvälisesti korkeatasoista tutkimusta suuntautumaan tutkimustyöhön, joka mahdollisimman nopeasti voisi tukea yhteiskuntaa koronapandemiassa selviämisessä, sen vaikutusten tunnistamisessa ja vaikutusten hillinnässä. Tässä uudelleensuuntaamisessa onnistuminen perustui tutkijoiden kansainvälisen tason tieteellisen osaamisen ja tutkimusympäristöjen korkeaan tasoon sekä tutkijoiden haluun ja lisärahoituksen luomaan mahdollisuuteen suunnata tutkijoiden työtä nopeasti kriisinhallinnan tueksi.

Riitta Maijala
Ylijohtaja, tutkimus
Suomen Akatemia